

УДК 636.4.053:636.087

Костенко В.М., доктор с.- г. наук, професор
Суховуха С.М., асистент
Вінницький національний аграрний університет**ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ НЕХАРЧОВОЇ СОНЯШНИКОВОЇ
ОЛІЇ В ГОДІВЛІ ВІДЛУЧЕНИХ ПОРОСЯТ**

Встановлено, що включення в раціони відлучених поросят нехарчової соняшникової олії в кількості 30 г сприяє підвищенню середньодобових приростів на 10,7%, та зниженню затрат кормів на 1 кг приросту на 0,4 кормових одиниць.

Ключові слова: поросята, приріст, нехарчова соняшникова олія, раціон, продуктивність.

Із здобуттям незалежності України, розвитком ринкових відносин, стали функціонувати підприємства з переробки сільськогосподарської сировини, в першу чергу рослинницької продукції, в яких з'явилися відходи, що можна ефективно використовувати в годівлі сільськогосподарських тварин.

Одним із видів таких відходів, які утворюються в процесі переробки соняшнику, є жир у вигляді нехарчової соняшникової олії. Його використання в годівлі сільськогосподарських тварин є резервом підвищення продуктивності, особливо молодняку.

Відомо, що жир відіграє важливу роль в життєдіяльності свиней – є джерелом енергії, ненасичених жирних кислот, входить до складу зовнішнього покриву тварин. Однак, деталізованими нормами годівлі не передбачено врахування в раціоні цього незамінного фактору живлення.

Особливо бажано контролювати рівень жиру в раціонах ростучого молодняку при переході з одного фізіологічного стану і типу годівлі до іншого. Таким періодом є відлучення поросят від свиноматки, який супроводжується стресом, що призводить до зниження їх приростів.

В цей час в раціоні різко зменшується кількість жиру - з 5,2 до 2,7 відсотків від сухої речовини корму, яка була в кінці підсисного періоду. А це негативно впливає на всі функції розвитку організму, особливо на синтез білку в м'язовій тканині де жир є необхідним для азотозберігаючої дії амінокислот, зменшує окислення і підвищує їх ефективність при синтезі білків.

Метою досліджень було вивчення ефективності використання нехарчової соняшникової олії для забезпечення повноцінної годівлі поросят після відлучення у віці 60 діб.

Методика досліджень. Дослід проведений на двох групах-аналогах молодняку свиней великої білої породи, по 14 голів в кожній, в дослідному господарстві «Іллінецьке» Іллінецького району Вінницької області. Початкова жива маса тварин становила 18,5 кг.

При складанні раціонів для піддослідних свиней використовували загальноприйняті норми годівлі свиней за А. П. Калашниковим [3]. В годівлі поросят використовували наявні у господарстві концентровані корми: ячмінну дерть, горохову дерть, соняшникову макуху, трав'яне борошно різнотрав'я, м'ясокісткове борошно, пшеничні висівки, крейду, сіль кухонну, трикальційфосфат, премікс, а також жирову добавку у вигляді нехарчової соняшникової олії. Спосіб годівлі – груповий, роздавання кормів – дворазове. Доступ до

води був вільний.

Раціони поросят дослідної групи балансували за вмістом жиру шляхом додавання нехарчової соняшникової олії, як корму, який підтримує кількість жиру в раціоні відлучених поросят на рівні кінця підсисного періоду.

В основний період контрольна група отримувала згідно норм, основний раціон загальною енергетичною поживністю 1,5 кормові одиниці, з вмістом жиру 30,88 г, або 2,7% від сухої речовини.

Поросята дослідної групи в перший місяць годівлі з основним раціоном отримували 29,15 г жиру, а також у складі основного раціону отримували жирову добавку у вигляді нехарчової соняшникової олії в кількості 30 г на голову на добу, з вмістом жиру 28,35 г, що дозволило довести рівень жиру від сухої речовини раціону до 5,2% та уникнути кормового стресу при різкому переході годівлі раціоном з вмістом 5,2% жиру від сухої речовини корму для поросят під час відлучення до годівлі раціонами з вмістом 2,7% жиру від сухої речовини корму, який згодовували після відлучення. При цьому вміст жиру в раціоні підвищився до 57,5 г. Енергетична поживність раціону становила 1,5 кормові одиниці.

В другий місяць загальна енергетична поживність раціону контрольної групи поросят становила 1,8 кормових одиниць з вмістом жиру 38,61 г або 2,7% від сухої речовини.

Враховуючи, що в другому та третьому місяцях досліді поросята досягли віку 90-150 діб за фізіологічним розвитком шлунково-кишкового тракту перейшли в статус дорослих тварин і стресова ситуація переходу з одного стану годівлі до іншого їм не загрожували, тому продовжуючи досліді, жирову добавку їм згодовували на рівні 1,5-1% від сухої речовини раціону, як рекомендує ряд літературних джерел [1,2,4].

У другий місяць в раціоні дослідної групи містилось 32,69 г сирого жиру. Жирова добавка, у вигляді нехарчової соняшникової олії, в кількості 1,5% від сухої речовини корму становила 20 г, яка містила 18,9 г сирого жиру. При цьому вміст сирого жиру в раціоні підвищився до 51,59 г.

В третій місяць основного періоду загальна енергетична поживність раціону контрольної групи поросят становила 2,55 кормових одиниць з вмістом сирого жиру 44,2 г на голову на добу.

Вміст сирого жиру в основному раціоні дослідної групи складав 40,92 г, а жирова добавка, у вигляді нехарчової соняшникової олії, в кількості 1% від сухої речовини корму становила 21,0 г, яка містила 19,8 г сирого жиру. При цьому вміст сирого жиру в раціоні підвищився до 60,72 г.

Науково-господарський дослід по вивченню жирової добавки у вигляді нехарчової соняшникової олії, був проведений за схемою, наведеною в табл. 1.

Результати досліджень. Згодовування у складі раціону відлученим поросят жирової добавки у вигляді нехарчової соняшникової олії сприяло підвищенню їх продуктивності (табл. 2).

Так, в основний період досліді свині другої групи, що отримували основний раціон з жировою добавкою із нехарчової соняшникової олії, мали середньодобові прирости на 10,7% вищі, ніж свині контрольної групи.

Загальний приріст у тварин дослідної групи зріс на 4,5 кг, або на 10,6%.

У порівнянні з контрольною групою витрати корму на 1 кг приросту знизились у свиней дослідної групи на 0,4 корм. од., або на 9,7%.

Таблиця 1. Схема досліду

Група	Кількість тварин, гол.	Період досліду		
		зрівняльний (60 діб)	місяці досліду	основний (90 діб)
1 – контрольна	14	ОР	1	Ячмінь–910г, горох–150г, соняшникова макуха – 230г, крейда–7г, сіль кухонна–5г, трикальційфосфат – 11г, премікс – 13г
			2	Ячмінь–1080г, горох– 170г, соняшникова макуха – 300г, крейда–8г, сіль кухонна–6г, трикальційфосфат–13г, премікс – 16г
			3	Ячмінь– 1400г, горох–330г, трав'яне борошно – 190г, м'ясо-кісткове борошно–140г, пшеничні висівки–330г, крейда–12г, сіль кухонна–10г, трикальційфосфа – 19г, премікс–24г
2 – дослідна	14		1	Ячмінь–830г, горох–150г, соняшникова макуха – 220г, крейда–7г, сіль кухонна–5г, трикальційфосфат–11г, премікс–13г+30,0г на голову на добу нехарчової соняшникової олії
			2	Ячмінь–1100г, горох–170г, соняшникова макуха – 220г, крейда–8г, сіль кухонна–6г, трикальційфосфат–13г, премікс–16г+20г на голову на добу нехарчової соняшникової олії
			3	Ячмінь–1380г, горох–350г, трав'яне борошно– 190г, м'ясо-кісткове борошно–140г, пшеничні висівки– 220г, крейда–12г, сіль кухонна–10г, трикальційфосфат–19г, премікс–24г+21г на голову на добу нехарчової соняшникової олії
				Ячмінь – 2110г, горох – 340г, соняшникова макуха – 340г, сіль кухонна – 12г, трикальційфосфат – 20г, крейда – 20г, премікс – 30г (ОР)

По закінченню основного періоду позитивний вплив жирової добавки на динаміку живої маси свиней зберігся і в заключному періоді.

За обидва періоди досліду середньодобовий приріст в дослідній групі становив 566 г, що більше, ніж в контрольній групі, на 37 г, або на 7%. Різниця між групами вірогідна. Витрати корму на 1 кг приросту в дослідній групі становили 4,4 кормові одиниці, що менше на 0,3 кормові одиниці, ніж в контрольній групі.

Висновок. Одержані результати свідчать про обґрунтованість використання нехарчової соняшникової олії в годівлі поросят після відлучення з метою зменшення негативної дії стресу і прискорення їх адаптації до нового типу годівлі, що позитивно впливає на їх продуктивність.

Таблиця 2. Показники продуктивності молодняку свиней за період досліду, $M \pm m$, $n=14$

Показник	Група поросят	
	1 контрольна	2 дослідна
Основний період		
Початкова жива маса, кг	18,5±0,40	18,5±0,41
Кінцева жива маса, кг	60,9±0,44	65,2±0,66
Тривалість періоду, діб	90	90
Приріст живої маси: загальний, кг	42,4±0,46	46,9±0,55***
середньодобовий, г	470,8±5,13	521,4±6,09***
± до контролю, г	-	+50,6
± до контролю, %	-	+10,7
Витрати корму на 1 кг приросту, корм. од.	4,1	3,7
± до контролю, корм. од.	-	-0,4
± до контролю, %	-	-9,7
Основний і заключний періоди		
Тривалість періодів, діб	150	150
Приріст живої маси: загальний, кг	81,0±0,65	87,0±0,94***
середньодобовий, г	529,0±4,27	566,0±6,12***
± до контролю, г	-	+37
± до контролю, %	-	+7,0
Витрати корму на 1 кг приросту, корм. од.	4,7	4,4
± до контролю, корм. од.	-	-0,3
± до контролю, %	-	-6,4

Примітка. ***– $P < 0,001$.

Література

1. Гноевий І.В. Годівля і відтворення поголів'я сільськогосподарських тварин в Україні. Монографія. Інститут тваринництва УААН. – Харківська державна зооветеринарна академія Міністерства аграрної політики України. – Х.: ООО «Контур», 2006. – 400 с.
2. Жиры в питании сельскохозяйственных животных / Пер. с англ. Г. И. Жидкоблиновой; Под ред. и с предисл. А.А. Алиева. – М.: Агропромиздат, 1987. – 407 с.
3. Калашников А.П. Нормы и рационы кормления сельскохозяйственных животных: Справочное пособие / А. П. Калашников, Н. И. Клейменов, В. Н. Баканов [и др.]. – М.: Агропромиздат, 1986. – 352 с.
4. Свеженцов А. И. Основы полноценного кормления свиней. – Днепропетровск. Арт-Пресс, 2000. – 487 с.

Summary

Efficiency of the use of nekharchevoy sunflower-seed oil is in feeding of the separated piglings / Kostenko V. M., Suhovuha S. M.

In the article adduction results of the use of нехарчової sunflower-seed oil in feeding of the separated piglings. It is set that plugging in the rations of the separated piglings of нехарчової sunflower-seed oil in an amount a 30 gramme is instrumental in the increase of average daily increases on 10,7%, but to the decline of expenses of forages on 1 kg of increase on 0,4 forage units.